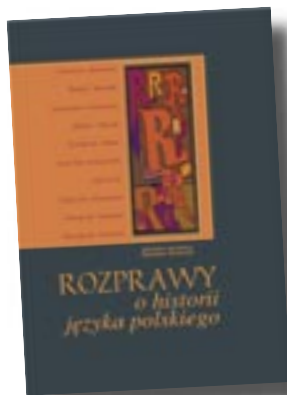

Nowości wydawnicze

Rozprawy o historii języka polskiego, red. S. Borawski, s. 502, oprawa twarda, B5, Oficyna Wydawnicza UZ, 2005

„Oddajemy do rąk Czytelnika zespołową książkę przygotowaną z myślą o osobach zainteresowanych nauką refleksją nad dziejami naszego języka narodowego. Szczególną uwagę przywiązujemy do młodych badaczy, którzy już dokonali wyboru naukowej specjalności i postanowili oddać się zgłębianiu znanych już oraz jeszcze nieodkrytych i nieopisanych faktów oraz zdarzeń. Mamy nadzieję, że znajdą oni w wynikach naszej pracy inspirację dla własnych badań. Kierujemy naszą pracę także do badaczy jeszcze młodszych, tj. doktorantów, uczestników seminariów magisterskich, studentów starszych roczników polonistyki oraz nauczycieli, z nadzieją, że będzie pomocna w wyborze dziedziny naukowej. Chęć pomocy kształceniowej znajduje tu wyraz w zastąpieniu klasycznej bibliografii zestawieniem prac ułatwiających stawianie się historykiem języka polskiego. Dydaktyzm publikacji ujawnia się także – choć w zróżnicowany sposób – w poszczególnych rozdziałach książki. Zapewne zaawansowani już badacze także zechcą skonfrontować swoje widzenie problematyki historycznojęzykowej z poglądami wyłaniającymi się z kart naszej zespołowej pracy. Może to przynieść zawsze pożądane w nauce ożywienie dyskursu pomiędzy badaczami – naukowej historii języka jest to niewątpliwie potrzebne [...]”.

Stanisław Borawski [Z Przedmowy]

Krański A., Przestrzenna zmienność współczynnika przekonsolidowania (OCR) wybranych typów litogenetycznych i litostratygraficznych gruntów spoistych Środkowego Nadodrza, s. 128, oprawa broszurowa, B5, Oficyna Wydawnicza UZ, 2005

„Prezentowana w pracy analiza powinna odpowiedzieć na pytanie: czy na podstawie wyników standardowych badań edometrycznych (zakres obciążeń 0,0-0,4 MPa) można jednoznacznie określić wartość współczynnika prekonsolidacji (OCR), a tym samym oznaczyć konsolidację gruntu (OC, NC)? Może to mieć istotne znaczenie w praktyce geotechnicznej. Z. Młynarek (1987) stwierdził, że: «Silnie przekonsolidowane gliny, które zalegają w wielu regionach kraju skłaniają do sformułowania stwierdzenia, że szczególną uwagę w interpretacji wyników należałoby zwrócić na pełną ocenę wskaźnika OCR dla wielu gruntów oraz przeprowa-

dzenie wnikliwej analizy pomiędzy tym wskaźnikiem a parametrami wytrzymałościowymi poszczególnych grup gruntów».

W pracy przedstawiono analizę przestrzenną zmian wartości współczynnika przekonsolidowania w zależności od wybranych typów genetycznych i litostratygraficznych gruntów. Podstawowym typem litogenetycznym są grunty związane z zastoiskiem zbąszyńsko-nowosolskim. W mniejszym stopniu analizowano inne grunty Środkowego Nadodrza. Na tym tle przedstawiono również grunty ilaste górnego trzeciorzędu Polski od Bogatyni do Bydgoszczy, głównie w celach porównawczych.

W pracy analizowane są również związki OCR z wybranymi parametrami gruntów, w tym: wilgotność naturalna, gęstość objętościowa, kąt tarcia wewnętrznego, spójność, granica płynności, granica plastyczności itd.

Wiadomo, że duże (bardzo duże) obciążenia powodują zmiany w strukturze gruntu, co determinuje (skutkuje) zmiany cech fizyczno-mechanicznych. Jest pytaniem, do jakich wartości prowadzić obciążenia w warunkach laboratoryjnych, aby odpowiadały one stanowi *in situ* w danym okresie historii geologicznej gruntu (np. J. Herzig, S. Rybicki, J. Szczepańska, 1986), inaczej – aby były z nią zgodne co do wielkości.

W tym miejscu należy podkreślić istotną różnicę w gruntach badanych i prezentowanych w licznych pracach autorów zachodnich, cytowanych również w niniejszej pracy. Grunty te związane są głównie z plejstocenem (włącznie do współcześnie się tworzących), np. Holandia, Zatoka Meksykańska, lub są to grunty postglacjalne, np. Anglia, Szkocja, Szwecja, Norwegia, Kanada, USA. Natomiast w pracy prezentowane są wyłącznie grunty plejstoceniowe, które z całą pewnością albo były przez lądolód obciążone (w tym wielokrotnie), albo co najmniej znajdowały się w jego bliskości w warunkach klimatu peryglacjalnego.

Badania współczynnika przekonsolidowania mogą być prowadzone m.in. z użyciem edometrów i aparatu trójosiowego w laboratorium, a także za pomocą sondowań realizowanych bezpośrednio w terenie (np. statyczne, dynamiczne, czy też dylatomert Marchetti'ego). Poniżej omówiono edometr, który był stosowany najwcześniej w badaniach i którego użyto do badań, których wynikami posłużono się w prezentowanej pracy”.

[Ze Wstępu]

Kałużny R., Wyższe szkoły oficerskie wojsk lądowych w Polsce w latach 1967-1997, oprawa broszurowa, B5, Oficyna Wydawnicza UZ, 2005

Ze spisu treści: Rozdział I. Szkoły oficerskie wojsk lądowych na przestrzeni dziejów. Rozdział II. Struktura organizacyjna wyższych szkół oficerskich wojsk lądowych w latach 1967-1997. Rozdział III. Działalność dydaktyczna i naukowo-badawcza w wyższych szkołach oficerskich. Rozdział IV. Działalność wychowawcza.

Z dziejów Ziemi Lubuskiej po drugiej wojnie światowej,
red. C. Osękowski, t. 1, s. 294,
oprawa twarda, B5, Oficyna Wydawnicza UZ, 2005

„Ziemia Lubuska po drugiej wojnie światowej, podobnie jak i całe tzw. Ziemie Odzyskane, miała swoją specyfikę, która wynikała zwłaszcza z niemal całkowitej wymiany ludności niemieckiej na polską. Specyfika Ziemi Lubuskiej w powojennych latach, przede wszystkim w pierwszym dziesięcioleciu, nie dotyczyła jednak wyłączenia stosunków ludnościowych. Można tu, najogólniej rzecz ujmując, wskazać na dwie grupy różnic pomiędzy ziemiami poniemieckimi a ziemiami dawnymi Polski. Pierwsza związana była z przynależnością obszaru do państwa niemieckiego. Druga grupa różnic stanowiła skutek prawnego i organizacyjnego przejmowania i włączania Ziemi Lubuskiej do państwa polskiego. Zaliczyć tu należy zwłaszcza poniemiecki podział administracyjny przejętych obszarów, niemieckie nazewnictwo miejscowości, poniemiecki majątek ruchomy i trwałe, poniemieckie dziedzictwo kulturowe oraz wyjątkowo restrykcyjne przepisy meldunkowe polskich władz i od samego początku wzmoczoną ochronę granicy państwowej. Ziemię Lubuską dotknęły ogromne zniszczenia wojenne, znacznie większe niż w Polsce centralnej, funkcjonowały tam radzieckie komendantury wojenne oraz stacjonowały liczne oddziały sowieckiego i polskiego wojska. Typowa była tu także grabież poniemieckiego majątku, niższe niż w innych miejscach Polski poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji oraz odmienna struktura własności w rolnictwie – z rozbudowanym od samego początku sektorem państwowym.

[...] Po 1989 roku wystąpiły nowe możliwości w zakresie badań nad dziejami Ziemi Lubuskiej. Wynikają one z udostępnienia niemal bez ograniczeń dokumentów archiwalnych oraz zniesienia cenzury. Chociaż dzieje Ziemi Lubuskiej także i wcześniej doczekały się wielu poważnych opracowań, dopiero jednak w ostatnich kilkunastu latach można prowadzić obiektywne i nieskrępowane badania.

Artykuł do niniejszego opracowania przygotowali uczestnicy mojego seminarium doktorskiego, którego tematyka obejmuje historię polityczną Polski i historię powszechną XX wieku. Zdecydowana większość tekstów ma źródłowy charakter i nie była dotychczas nigdzie publikowana. Mam nadzieję, że ukażą się kolejne tomy opisujące szeroko rozumianą problematykę dziejów Ziemi Lubuskiej po drugiej wojnie światowej, w których będą także publikować inni badacze, niekoniecznie uczestnicy mojego seminarium”.

Czesław Osękowski [Ze Wstępu]

Roszkowska M.,
Postawy młodzieży szkolnych klubów europejskich wobec społeczeństwa obywatelskiego, s. 242,
oprawa broszurowa, A5, Oficyna Wydawnicza UZ, 2005

„Praca składa się z ośmiu zasadniczych części. Pierwsza z nich zatytułowana «Społeczeństwo polskie

w procesie demokratycznych przeobrażeń» obejmuje cztery podrozdziały. Pierwszy dotyczy ogólnych refleksji na temat przemian ustrojowych zachodzących w Polsce, drugi – kwestii teoretyczno-pojęciowych związanych ze społeczeństwem obywatelskim. Wgląd w toczące się w literaturze przedmiotu rozważania teoretyczne na temat społeczeństwa obywatelskiego służył dwóm celom. Pierwszy – to walor poznawczy. Drugi był związany z poszukiwaniem przez autorkę własnych rozwiązań w zakresie empirycznej operacjonalizacji problemu. Z uwagi na to, że przedmiotem zainteresowania badawczego uczyniono młodzież i jej postawy obywatelskie, ważne jest też ukazanie najważniejszych problemów wiążących się ze zmianami zachodzącymi po 1989 r. w Polsce w aspekcie budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz nakreślenie obrazu postaw obywatelskich młodego pokolenia Polaków, który wyłania się z badań socjologicznych.

Autorka spogląda na proces budowania społeczeństwa obywatelskiego z punktu widzenia roli edukacji w tym procesie. W edukacji widzi czynnik umacniający demokrację w Polsce i kształtujący postawy obywatelskie wśród młodzieży. W związku z tym część druga pracy zatytułowana «Demokracja i jej edukacyjne konotacje» została poświęcona właśnie tej problematyce, czyli roli edukacji w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Zagadnienie edukacji zostało omówione na podstawie literatury socjologicznej. W efekcie w opracowaniu przyjęto szerokie rozumienie edukacji jako całego systemu oddziaływania na świadomość i postawy ludzkie. Centralne miejsce w rozważaniach teoretycznych zajmuje szkoła.

W części trzeciej prezentowane są założenia, problemy badawcze, metody, za pomocą których zostały przeprowadzone badania oraz charakterystyka badanej zbiorowości. Kolejne części (czwarta, piąta i szósta) zawierają analizę wyników badań własnych. Zostały one usystematyzowane zgodnie z komponentami postawy: poznawczym, afektywnym i behawioralnym.

Jednym z istotnych elementów postaw człowieka wobec demokracji jest wiedza obywatelska. Liczne badania socjologiczne pozwalają stwierdzić, że odpowiedni jej poziom sprzyja rozumieniu istoty uczestnictwa w życiu społecznym i pozytywnym nastawieniom do budowanego ustroju politycznego. Podrozdział «Młodzież wobec idei demokracji» (część czwarta) zawiera analizę wyników badań dotyczących wiedzy obywatelskiej młodzieży z obu prób. Wiedza ta została zbadana specjalnie przygotowanym testem wiedzy obywatelskiej, a problem dotyczył znajomości podstawowych zasad demokracji.

Kolejne podrozdziały: «Ocena demokracji i wybranych przejawów demokratycznego życia», «Ocena kluczowych instytucji i organizacji w Polsce», «Ocena przemian demokratycznych w Polsce» (część piąta) dotyczą afektywnego komponentu postawy. Aby żyć w ustroju demokratycznym i korzystać w pełni z możliwości, jaki on oferuje, ważne jest utożsamianie się z tym ustrojem i docenianie jego różnych aspektów. W literaturze przedmiotu podkreśla się też niebagatelną funkcję, jaką spełnia dla stabilnego funkcjonowania ustroju demokratycznego, zaufanie przejawiane przez ludzi nie tylko do współobywateli, ale także do instytucji demokratycznych. Badania objęły zatem złożone kompleksy zjawisk społecznych. Starano się odpowiedzieć m.in. na pytania: jakie jest zdanie badanych o demokratycznym sposobie sprawowania władzy w porównaniu z innymi, niedemokratycznymi formami rządów? oraz jaki jest stosunek badanych do praw i swobód obywatelskich będących fundamentem istnienia społeczeństwa obywatelskiego? Starano się też dowiedzieć,

w jakim stopniu młode pokolenie Polaków obdarza swym zaufaniem najważniejsze instytucje demokratyczne w kraju. W badaniach uwzględniono również kontekst demokratycznej transformacji w Polsce. Uznano, że pozytywna ocena kierunku przemian zachodzących w Polsce po 1989 r. może posłużyć jako wskaźnik uznania badanej młodzieży dla demokracji i życia w tym ustroju. Szukano zatem odpowiedzi na pytania: jak młodzież z obu prób ocenia kierunek zmian zachodzących w Polsce po 1989 r.? Czy jej zdaniem obecny system społeczno-polityczny w Polsce wart jest tego, by go bronić? Czy postrzega ona Polskę jako kraj demokratyczny?

Dla demokracji ważne jest jej «praktykowanie», bo to ono ją ożywia i stabilizuje. Dlatego kolejne podrozdziały zatytułowane «Działania polityczne», «Miejsce polityki i problemów społecznych w świecie badanej młodzieży», «Aktywność obywatelska w szkole», «Organizacje, związki, stowarzyszenia» (część szósta), traktują o trzecim, behawioralnym aspekcie postawy. Analiza wyników badań objęła dwa wymiary aktywności młodzieży. Pierwszy z nich dotyczył gotowości do podejmowania rozmaitych działań na rzecz demokracji politycznej, a drugi – przejawiania przez młodych ludzi różnych form aktywności obywatelskiej na terenie szkoły i poza nią.

W badaniu poszukiwano także odpowiedzi na pytanie, jakie są inne wśród przyjętych w badaniu uwarunkowania postawy wobec demokracji i kształtowania cech obywatelskich? Rozwiązanie tej kwestii znajduje się w siódmej części zatytułowanej «Cechy demograficzne i społeczne respondentów a postawy wobec demokracji».

Zawartość ostatniej, ósmej części – «Szkolne Kluby Europejskie w kształtowaniu postaw młodzieży wobec demokracji» – stanowi podsumowanie wyników badań.

Opracowanie uzupełnia aneks, w skład którego wchodzią wyniki testu T Studenta i kwestionariusz ankiety».

[Ze Wstępu]

Szafer K., Ziemiaństwo jako elita społeczeństwa polskiego w Wielkopolsce na przełomie XIX i XX wieku, s. 198, oprawa broszurowa, A5, Oficyna Wydawnicza UZ, 2005

„Niniejsza praca została poświęcona elicie w ważnym dla narodu polskiego okresie kształtowania się współczesnego społeczeństwa polskiego w Wielkopolsce. Tą elitą było ziemiaństwo. Książka, tytułowana *Ziemiaństwo jako elita społeczeństwa polskiego w Wielkopolsce na przełomie XIX i XX wieku*, ma charakter socjologiczno-historyczny i obrazuje przemiany społeczeństwa polskiego w Wielkopolsce w latach 1871-1914. Ten okres historyczny wybrano nieprzypadkowo, zamknięty chronologicznie czas pozwala bowiem zaobserwować zmiany, jakim uległo całe społeczeństwo, jak i poszczególne jego warstwy. Lata 1871-1914 były szczególnym okresem w historii Wielkopolski jako części zaboru pruskiego, gdyż wtedy mocno zaostrzono proces germanizacji, który prowadzono na wielu płaszczyznach życia społecznego. Rok 1871 to nie tylko rok powstania Cesarstwa Niemieckiego i umocnienia się hegemonii pruskiej w Rzeszy, ale także rok likwidacji autonomii Wielkiego Księstwa Poznańskiego i włączenia go do Prus jako Prowincji Poznańskiej. Chronologicznie pracę zamknięto na roku 1914, podobnie jak większość opracowań historycznych poświęconych okresom zaborów. Pierwsza wojna światowa przyniosła wiele zmian, nie tylko na mapie Europy. [...] Praca została podzielona na cztery rozdziały. Pierwszy z nich ma charakter czysto historyczny, przedstawia bowiem sytuację społeczno-polityczną Polaków w zaborze pruskim w latach 1871-1914, ze szczególnym uwzględnieniem okresu po 1886 roku. W tym roku powstała Komisja Kolonizacyjna, rozpoczęła się walka o ziemię, a Polacy skutecznie przeciwstawili się systematycznej germanizacji. Warunki polityczne i społeczne wpływały na zmiany, jakie dokonywały się w strukturze społeczeństwa polskiego. Drugi rozdział, o charakterze metodologicznym, przedstawia teorie i kategorie socjologiczne wykorzystane do zbadania ziemiaństwa jako elity. Trzeci rozdział jest poświęcony roli ziemiaństwa w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym Polaków w Wielkopolsce. Prezentowane zmiany nie byłyby pełne, gdyby przedstawiono je tylko w aspekcie makrostrukturalnym. Przekształcenia mikrostrukturalne najbardziej widoczne są w rodzinie, dlatego tej podstawowej komórce społecznej poświęcono czwarty rozdział».

Zapomniane dziedzictwo kulturowe na wschodzie Europy od XV do XX wieku, red. M. B. Topolska, s. 152, oprawa broszurowa, B5, Oficyna Wydawnicza UZ, 2005

„Przedstawiamy kolejny już tom materiałów z sesji naukowej poświęconej dziejom Europy Środkowo-wschodniej. Poprzedni, będący pokłosiem sesji «Mniej znane historie z dziejów Europy Środkowo-wschodniej», ukazał się w 2003 roku. Tematem naszego spotkania, które odbyło się 26 maja 2003 roku w auli Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego, było „Zapomniane dziedzictwo kulturowe na wschodzie Europy w XV-XX wieku”. Tym razem, co świadczy o zainteresowaniu prezentowaną problematyką, wypełniło ją dwunastoma referatami aż szesnaścioro studentek i studentów III roku z Katedry Komunikacji Językowej Filologii Polskiej. Sesji dopełnił referat piszącej te słowa o trwałej, acz trudnej obecności Polaków na ziemiach litewsko-ruskich w XV-XX wieku [...]».

Maria Barbara Topolska [Ze Wstępu]